

Lainvalmisteluosasto
Lsn Jari Salila

LAUSUNTO

8.2.2017

Eduskunnan perustuslakivaliokunnalle

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE KALASTUKSESTA TENOJOEN VESISTÖSSÄ NORJAN KANSSA TEHDYN SOPIMUKSEN HYVÄKSYMISESTÄ SEKÄ LAEIKSI SOPIMUKSEN LAINSÄÄDÄNNÖN ALAAN KUULUVIEN MÄÄRÄYSTEN VOIMAANSAATTAMISESTA JA SOVELTAMISESTA SEKÄ KALASTUSLAIN MUUTTAMISESTA (HE 239/2016 VP)

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen ja sen olennaisena osana olevan kalastussäännön sekä sopimusjärjestelyn täytäntöönpanoon liittyvät kansalliset lait. Sopimuksen ja siihen liittyvien lainsäädäntömuutosten tarkoituksena on korvata nykyinen, vuonna 1989 tehty Suomen ja Norjan välinen Tenojoen kalastuspiirin yhteisestä kalastussäännöstä tehty sopimus ja siihen liittyvä kalastussääntö, eli käytännössä järjestää kalastus Tenojoen alueella.

Oikeusministeriö on valmistelun kestäessä antanut maa- ja metsätalousministeriölle lausunnon Suomen ja Norjan välisen kalastuksesta Tenojoen vesistössä tehdyn sopimuksen allekirjoittamisesta, sen vaikutuksista lausunnonantajan toimialaan ja eduskunnan suostumuksen tarpeellisuudesta (17.8.2016 dnro OM 135/43/2016) sekä lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi (20.10.2016 dnro OM 190/43/2016). Oikeusministeriön esittämät huomautukset on otettu pääosin huomioon.

Oikeusministeriö pitää vuoden 1989 sopimusjärjestelyä, ottaen erityisesti huomioon vesialueen omistajan oikeusaseman ja sopimusjärjestelyyn sisältyvän kalastuksen rajoittamista koskevan sääntelyn, ongelmallisena perustuslain ja hallintolainsäädännön näkökulmasta. Oikeusministeriö kannattaa nykyisen sopimuksen korvaamista uudella sopimuksella, jossa on otettu huomioon perustuslain vaatimusten lisäksi kansainvälisessä toimintaympäristössä ja kansallisessa hallinnossa tapahtuneet muutokset.

Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Sopimuskokonaisuus muodostuu Suomen ja Norjan välisestä sopimuksesta kalastuksesta Tenojoen vesistössä sekä Tenojoen vesistön kalastussäännöstä. Sopimus sisältää määräykset kalastuksen järjestämisestä, seurannasta, tutkimuksesta, saalisraportoinnista ja -tilastoista, kalakantojen suojelusta sekä sopimusosapuolten velvoitteista.

Kalastussäännössä on puolestaan määräykset rajajokiosuuden kalastajaryhmistä, kalastonhoitomaksuista, kalastusluvista, pyyntivälineistä, kalastuskaudesta ja -ajoista sekä saaliista ja biologisten vaikutusten torjunnasta. Kalastussääntö on olennainen osa sopimusta. Kalastussäännön määräyksiä on tämän vuoksi arvioitava samalla tavalla kuin varsinaisen sopimuksen määräyksiä.

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä tai ovat muutoin merkitykseltään huomattavia taikka vaativat perustuslain mukaan muusta syystä eduskunnan hyväksymisen.

Hallituksen esityksessä on käyty läpi ne sopimusmääräykset, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan. Myös kalastussäännön määräyksiä on arvioitu eduskunnan suostumuksen tarpeellisuuden kannalta. Oikeusministeriö yhtyy maa- ja metsätalousministeriön käsitykseen siitä, että sopimuksen ja kalastussäännön määräykset kuuluvat pääosin lainsäädännön alaan. Niiden hyväksyminen edellyttää näin ollen perustuslain 94 §:n mukaan eduskunnan suostumusta.

Sopimuksentekovallan delegoiminen

Sopimuksen 6 artiklassa määrättäisiin hallituksen tai niiden määräämien viranomaisten toimivallasta sopia kalastussäännöstä poikkeavista määräyksistä kalakantojen turvaamiseksi. Artiklassa kyse sopimuksentekovallan delegoinnista. Perustuslakivaliokunta on Suomen ja Ruotsin välistä rajajokisopimusta koskevassa lausunnossaan (PeVL 14/2010 vp s. 3-4) arvioinut vastaavankaltaisen rakenteen hyväksyttävyyttä.